

Zene, tánc, ritmus

Látogatóban Pribojszky Zsófiánál

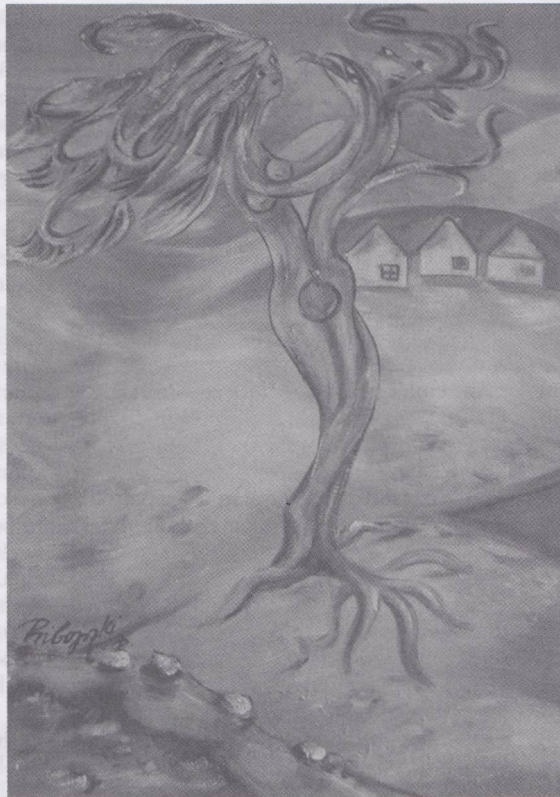
Békéscsabán született, Budakeszin élő festőművész. Tanulmányait a Belga Királyi Akadémia festőművészeti tagozatán végezte. Számos díjat tudhat magáénak, alkotásait a nemzetközi művészeti tárlatokon rendre elismeréssel fogadják, a nagy aukciósházak sikeresen értékesítik. Először egy esős, borongós januári délután találkoztam vele. A képek és a felszolgált, gőzölgő kávé mellé aláfestésként elegáns, nagyvilági ritmusra kavargó háttér dallam szolgált - szaxofonnal, gitárral, amely szinte megadta beszélgetésünk alaphangulát.

– A zene az egyik múzsám. Akármit teszek, mindig nagyon fontos a számomra. Inspirációt ad nemcsak az alkotáshoz, de a létezéshez is. Háttérként mennyiségű muzsikát tudok befogadni, legyen az XX. századi zene vagy kortárs komolyzene. Az Operaházban megtartott kiállításom alatt naponta két operaelőadást hallgattam, de szerettem Django Reinhardtot, Oscar Petersont, Ella Fitzgerald-t, vagy kis ugrással Bartók Béla zenei világát és balettjeit csakúgy, mint Mozartot, Berliozt, vagy akár a középkori egyházi zene komponistáit is.

– E széles skála tárulkozik ki képein is. „Olykor még a legrettenetesebb látomások közelében is zene szivárog, s fel-felkődlenek a gyermekkori békési emlékek.” - írja Önről Czine Mihály. Vagy Jean Monneret, a Párizs - Grant Palais Történelmi Szalonjainak alapítója és elnöke a következő kérdést teszi fel: „Néhány tiszta színfelvitel, szabadon kifejezett árnyalatok – ezek rajzolják ki Pribojszky Zsófia lelkének körvonalait. Vajon milyen intellektuális és filozófiai utakon jutott el ahhoz, hogy ilyen nagy biztonsággal uralja művészetét, ilyen erős rezonanciát adjon neki és mindezt ekkora egyszerűséggel tegye?”

– Nagyon nehéz erre válaszolni, az élményt szavakba önteni. Életem részévé vált a színek forrataga, a formák nyugtalansága, a festékek bódító szaga, a vászon engedékenysége. Sokszor egy pillanat műve az egész, s azt veszem észre, hogy már nem is vagyok jelen. Nagyon mély benyomást tett rám például, amikor 1987-ben beutaztam a Szentföldet. Jártam Jeruzsálemben, Názáretben, ahol Mária Kútjából inni olyan érzés volt, mintha nem is e földön lennék. Ekkor született meg az Életfa, majd a Mózes és a Krisztus kiúzi a kufárokat című képem. Nem igazán festek vallásos tárgyú képeket, de ezek a lelkemben ott megszülettek és az Otthont, a Forrást

juttatták eszembe. Az Otthont, ami az indulás és az érkezés, a Forrást, amiből az ember merít egész életében. Az alföldi létezés, a vidéki élet olyan töltést ad az embernek, ami élete végéig elkíséri, bárhol is éljen a világban, és sokszor ott tör fel, mint a gejzír nagy hirtelenséggel és elemi erővel, ahol nem is várnánk. Mert az ember mindenüvé magával viszi az árokpartok kora esti illatát, a papsajt ízét, a fodormenta szagát, a sáros kis utcák, a földszintes házak képét, a gyerekkorában hallott ízes magyar mondatokat. A „Hunor és Magor” megfestéséhez a két mondabeli személy találkozásának legendája indított.

A Csodaszarvassal én is abba a varázslatos kertbe jutottam el, ahová az állat vezette őket, hogy megmutassa nekik a földi paradicsomot, ahol szírénnel teli tavacska tölti be a teret. Ott, a Kárpátok leggazdagabb vidéke, a táj szépsége elbűvöli a festőt is, akárcsak a honfoglalókat, s arra ösztönzi őket, hogy végleges otthonná tegyék e színes világot, s az alkotói vágy minden eszköze megtestesül, hogy vászonra kerüljön a csoda.

– Sokáig élt Belgiumban üzletember férjével, ahol mesterei figyeltek fel Önre, és javasolták, hogy tanuljon festészetet. Azóta képei megjárták a nagyvilágot. Több hazai és külföldi képzőművészeti társaság tagja, mint pl. az 1884-ben alakult Párizsi Művészeti Szalon, a Société des

Artistes Indépendants, amelynek alapítói között olyan művészeket tartanak számon, mint Vincent Van Gogh, vagy Henri de Toulouse-Lautrec. Hogy lehet az, hogy ennek ellenére mégis inkább csak külföldön hallani Önről?

– Ehhez először is tisztázni kell egy alapvető különbséget: külföldön a képzőművészet üzletszerűen működik. Hogy nálunk is dinamikusabb legyen a képzőművészeti élet, taníthatnának például az iskolákban mecenatúrát, mert akinek pénze van, nem biztos, hogy ért a művészetekhez. Itt hoznám fel Paul Cézanne esetét: őt sem bankár édesapja futtatta be, pedig lett volna rá pénze. Ambroise Vollard volt az a műkereskedő, gyűjtő, mecénás, aki a kor művészeit, Monet-t, Renoir-t, Van Gogh-ot, Picasso-t és köztük természetesen Cézanne-t is patronálta. Ez a hozzáértő mecenatúra hiányzik nálunk. Nagyon örülök azonban, hogy Budakeszin előremutató folyamat indult el legalább a helyi művészek „számbavételét” illetően!

– „Tánc”, „Tánc”, „Táncoló pár”, „Bál”, „Menüett”... - munkáinak címei arról tanúskodnak, hogy a tánc, a mozgás is nagyon fontos szerepet játszanak az életében.

– Igen, hiszen a mozdulat, a gesztus megragadása, ábrázolása sokat mondhat egy hangulat képi megfogalmazásakor. Egész életünk kavargás, ami sajnos sokszor negatív irányba is elragadhatja az embert. Mert az Ön által előbb felsorolt képeim mellett ott vannak a „Elemek harca”, vagy a „Káosz” című festményeim is. Ezekről a mai, szétesőben lévő kor sugárzik, amelyek alapélményét a már legyőzött, de hosszú évekre nyúlt betegségem hozott elő bennem. Ez a néhány éves, de nagyon kemény, embert próbáló időszak - allergiás lettem a festékekben lévő vegyi anyagokra - átrendezte az életemet, s megértette velem, hogy bor-

zasztó kaotikus világban élünk. Ha nem minden lépésünkben az Isteni összetartó erő hajt, könyörtelenül ki vagyunk szolgáltatva a pusztá anyagnak. Ébből a káoszról csak a hit az, ami összerendezheti az embert. Hit Istenben, a gyógyulásban, vagy úgy általában az Életben. S bár igaz, hogy labirintusban élünk, a szeretet mindig megmutatja az irányt, s a következő lépést. A betegségemet úgy értelmezem, hogy én ilyen árat fizettem a tehetségemért, a képeimért, azért, hogy dolgozhatok. Mióta meggyógyultam, rendszeresen sportolok: úszom, biciklizem, futok. És általában jobban meg tudom becsülni, amit az élettől, s az életben kapok.

Galgóczy Zsuzsa